

عنوان مقاله:

تحلیلی بر تغییرات کاربری/پوشش اراضی تالاب بین المللی شادگان در دوهه اخیر

محل انتشار:

فصلنامه سنجش از دور و سامانه اطلاعات جغرافیایی در منابع طبیعی، دوره 13، شماره 2 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 5

نویسندگان:

اسما رافعی - کارشناس ارشد محیط زیست، دانشکده منابع طبیعی، گروه محیط زیست، دانشگاه تهران، کرج، ایران

افشین دانه کار - استاد گروه محیط زیست، دانشکده منابع طبیعی، دانشگاه تهران، کرج، ایران

مهدی زندبیری - استادیار پژوهش، بخش تحقیقات منابع طبیعی، مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان چهارمحال و بختیاری، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، شهرکرد، ایران

مسعود باقرزاده کریمی - رئیس حوزه آبریز دریاچه ارومیه، شرکت مدیریت منابع ایران، وزارت نیرو، تهران، ایران

خلاصه مقاله:

پیشینه و هدف تالاب ها به عنوان یکی از حساس ترین زیست بوم های کره زمین، همواره در گسترش گاه خود با تحولات متعددی روبرو هستند که تغییرات پوشش و کاربری از موثرترین های این تغییرات محسوب می شود. گستره زمین همواره تحت اثر فعالیت ها و کاربری های انسان قرار گرفته است. آن دسته از فعالیت های انسان که به مکان های مشخصی محدود می شود و موقعیت به بالنسبه ثابتی پیدا می کند، کاربری های انسانی را پدید می آورد. از این رو تجزیه و تحلیل در زمینه تغییر تالاب ها تبدیل به یک اولویت مدیریتی تبدیل شده است. تغییرات کاربری/ پوشش سرزمین نقشی اساسی در مطالعات تحولات محیطی در سطح محلی، منطقه ای و جهانی دارد. فعالیت و تغییرات انسانی در سطح زمین منجر به تغییراتی در ساختار و فرایندهای بوم شناختی سامانه های طبیعی زمین می شود. این تغییرات به طور عمده جنبه های اصلی عملکردهای سرزمین (از جمله تعادل انرژی، آب، خاک، شبکه غذایی) را تحت تاثیر قرار می دهد. علاوه بر این، فشار بر منابع طبیعی، که ناشی از نیاز انسان به منابع محیطی و اغلب تحت اثر پیشران افزایش جمعیت است، به تغییر در زمین سیمای سطح زمین می انجامد. تغییرات سیمای سرزمین تحت اثر مداخلات انسانی به تحولات و روندهای مختلف سیمای کاربری/ پوشش زمین منجر می شود. بنابراین تحلیل های پوشش/ کاربری در بازه های زمانی، برای درک و روندیابی تغییرات مکانی گذشته تا حال و برنامه ریزی برای آینده، اهمیت بسیار دارد. امروزه، داده های ماهواره ای چند طیفی و چند زمانی با وضوح بالا به عنوان ابزاری اساسی برای تخمین جنبه هایی از جمله پوشش گیاهی، تخریب جنگل و گسترش شهری مورد استفاده قرار می گیرند. سنجش ازدور و GIS بستری برای مطالعه تغییر شکل چشم انداز در سراسر سطح زمین فراهم می کنند. داده های سنجش ازدور اطلاعات ارزشمندی را در یک زمان نسبتا کوتاه و به صورت مقرون به صرفه ارائه می دهند. تصاویر ماهواره ای یا عکس های هوایی با وضوح بالا برای مطالعه تغییرات کاربری/ پوشش اراضی در اکوسیستم ها و محدوده های متفاوت قابل بهره برداری هستند. با توجه به اینکه تالاب شادگان یکی از تالاب های بین المللی کشور است که در حال حاضر به سبب مداخلات انسانی، در فهرست مونترو قرار دارد، سنجش تحولات پیرامون تالاب، به ویژه در روند و نوع تغییرات پوشش/ کاربری می تواند، در شناخت پیشران های اصلی تاثیر بر این تالاب با اهمیت کاربردی و کمک به خروج این تالاب از فهرست مونترو همراه باشد، این مطالعه با چنین هدفی و برای یک دوره ۲۰ ساله به انجام رسیده است تا با انطباق با سایر اطلاعات موجود، مانند تغییرات جمعیت و تنوع پرندگان آبی و کنار آبی بتواند برای تنظیم لایحه خروج این تالاب از فهرست مونترو به کار آید. در این مطالعه از روش های یکپارچه سنجش ازدور و GIS برای تشخیص تغییرات کاربری/ پوشش زمین در محدوده محاط و موثر بر تالاب شادگان استفاده شد. مواد و روش ها محدوده مورد مطالعه در جنوب غربی ایران، در جلگه خوزستان و محاط بر تالاب شادگان قرار دارد. این محدوده با توجه به عوارض انسان ساخت بلا فصل ...

کلمات کلیدی:

تغییرات کاربری/پوشش اراضی، پایش تغییرات، پناهگاه حیات وحش، تالاب شادگان

